

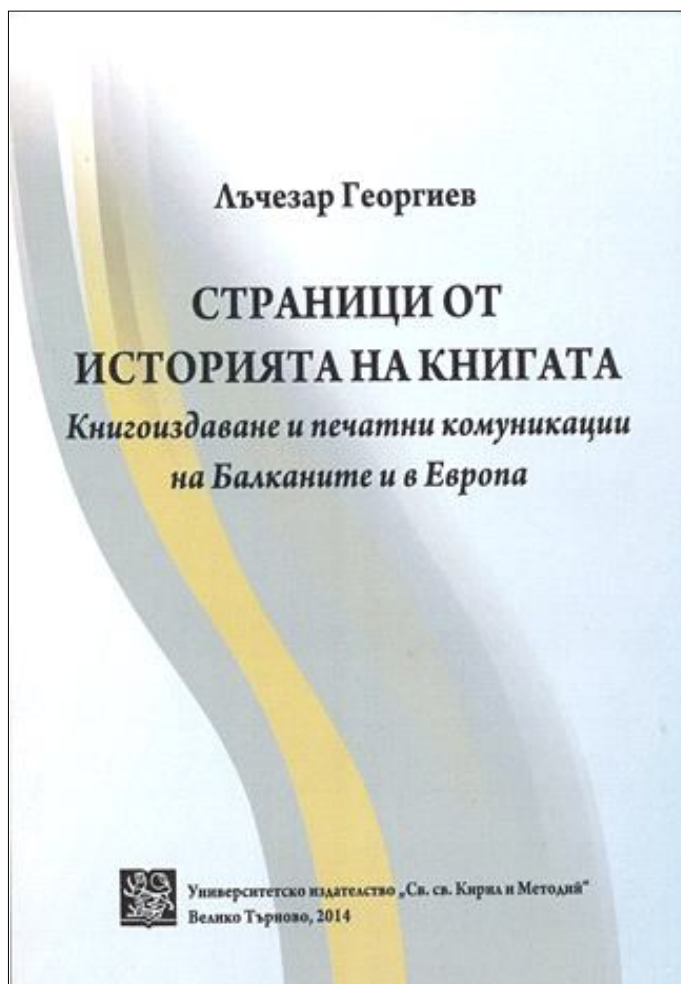

ИЗСЛЕДВАНЕ ЗА ИСТОРИЯТА НА КНИГОИЗДАВАНЕТО И ПЕЧАТНИТЕ КОМУНИКАЦИИ НА БАЛКАНИТЕ И В ЕВРОПА

Гл. ас. д-р Стела В. Георгиева

Проф. д-р Лъчезар Георгиев издаде своето поредно научно изследване „Страници от историята на книгата“¹, което е фокусирано върху издателските процеси и печатните комуникации за един продължителен период от началото на XIX век до средата на 40-те години на XX век, като в изложението са вкарани и текстове, представящи издателското и печатарското дело на Балканите и в Европа. Книгата е структурирана в три раздела, като първата представя ретроспективен преглед на печатните комуникации и книгата за периода от 1806–1944 г. – тук са включени десетки издатели, печатници, автори, по-важни книги и периодични издания. Разделът дори самостоятелно би могъл да бъде издаден като полезно и актуално заглавие в помощ на историята на българската книга, книгоиздаването и печатните комуникации. Изнесени са също малко познати или напълно непубликувани документи, каквито се срещат в главата, очертаваща издателската дейност на Илия Блъсков. Научен интерес представляват и наблюденията върху емблематиката и графичната комуникация на българската печатна книга до Освобождението.

По своя характер и обем „Страници от историята на книгата“ е монографично изследване, като, разбира се, на места текстът приятно е преплетен с елементи

¹ Георгиев, Лъчезар. Страници от историята на книгата: Книгоиздаване и печатни комуникации на Балканите и в Европа. – В. Търново: Унив. изд. Св. Кирил и Методий, 2014. – 419 с.: с ил. [Резюм.. на англ. и руски ез.; съдържание и на англ. език]. ISBN 978–954–524–980–8

на фичъра, с четивен научно-публицистичен стил. Така поднесена, книгата е и в помощ на студентите от специалности „Печатни комуникации“ в УниБИТ и „Книгоиздаване“ във ВТУ, както и библиотечните специалности за ВУЗ в страната. Освен резюмета на английски и руски език, в края на третия раздел „Книжовен Лисабон“, който звучи и като самостоятелна студия, е обособено резюме на португалски и английски език, с пространна самостоятелна библиография за раздела, обхващаща значителен брой източници, свързани с изследвания на български, оригинални и преводни чужди автори върху португалската книга и португалската литература (предимно белетристика, поезия, публицистика). Акцентирам на този раздел, тъй като студията „Книжовен Лисабон“ включва в подзаглавие с важни тематични ориентири: *„Португалски писатели и книги. Португалия в творчеството на български автори. Португалската книга в България.“* В раздела са дадени важни детайли от книжовността, печатните медии и печатарското дело в Португалия. Лисабон тематично присъства с преводните заглавия на видния белетрист Жузе Мария Еса де Кейруш, съвременните португалски писатели-романисти Марио де Карвальо, Жузе Сарамату, Жуау Агиар, Жузе Родригеш душ Сантуш, Фернанда Серану, Мария Тереза Майя Гонзалеш, поетите Жузе Мануел Мендеш, Жузе Летрия. Аналитичен поглед проф. Л. Георгиев отправя и към съвременната мемоарно-документална литература, изследвайки спецификата на издадената в Лисабон и в София книга от Луиш Гонзага Ферейра „Революция на Изток – Един португалец в София“. Направен е книговедски анализ и върху романа „Да сънуваш Портокалия“ от Гуалдо Томарсон (псевдоним на живеещия в Португалия съвременен наш белетрист и драматург Любомир Чолаков). Разгледани са и видни издателства в Лисабон и Порто с принос за развитието на европейското книгоиздаване. Наред с това в раздела са подложени на анализ и обобщени редица факти за автори, издателски поредици, преводачи и издания, свързани с присъствието на съвременната португалска книга у нас. Представени са български

автори – историци и литератори, работили по португалската тема и издали книги, свързани с Португалия. Заслужено място се отдава за културната дейност, извършена в полза на книжовността и преводната португалска книга, от страна на фондациите „Калуст Гулбенкиан“ и „Камойнш“ и други културни институции в Лисабон.

В книгата са представени и творчески резултати от пътуванията на автора до големи центрове на книжовността и печатарското дело – Баня Лука, Москва, Санкт Петербург. Привидно звучащи като разгърнат фичър и на места дори с пътеписни акценти, все пак в тези текстове надделява интерпретацията и научноизследователският поглед на автора за издателски процеси; анализира се съвременният книжовен процес, издателската дейност. Представяйки например Баня Лука като значим книжовен център на западните сърби, Л. Георгиев дава ценна информация за излизачи в началото и към средата на 90-те години на XX век медии в областта Посавина и в цялата голяма област; влиза в големия издателско-полиграфически комплекс „Глас Српски“, представя сръбски писатели, издатели, книги от бившата югославска република Босна и Херцеговина. Съвременни акценти, традиции и иновации в художественото оформление на руската книга дава представянето на крупния издателско-полиграфически комплекс „Наука“ към Руската академия на науките в Москва. Потапяйки се пък в книжовната атмосфера на Санкт Петербург, Л. Георгиев разказва за изобразителни изкуства, паметници, за дейността на множество руски издателства край брега на Нева; показва с точни щрихи работата на видни учени в сферата на книгознанието и библиографията, наблюдава с възхищение и прави точни описания на научната библиотека на РАН в бившата руска столица.

Монографията на проф. д-р Лъчезар Георгиев е принос към историята на книгата и книгоиздаването в България, като чрез нея читателят може да се докосне до големи центрове на книжовна култура, печатни комуникации, книгоиздателски дейности в Европа и Русия.

**STUDY ON THE HISTORY OF BOOK PUBLISHING
PRINT AND COMMUNICATIONS IN THE BALKANS AND EUROPE**

Senior Lecturer Stela V. Georgieva, PhD

Abstract

Review by Stela Valerieva Georgieva, PhD on the monograph of Professor Lachezar Georgiev **Pages from the history of the book: *Publishing and print communications in the Balkans and Europe*** (Veliko Turnovo: St. Cyril and St. Methodius University Press, 2014. – 420 p. : ill.).

The monography **PAGES FROM HISTORY OF THE BOOK** (*Publishing and print communications in the Balkans and Europe*) by professor doctor Lachezar Georgiev Georgiev, consists of three main parts. The **first part** of the book: **“A retrospective review of printed communications and book 1806–1944”** includes research on book publishing, publishing and printing activities in the first half of the nineteenth century and up to 1878 traces the publishing activities and the development of print communications throughout the Ottoman Empire; Bulgarian typography abroad during this period; and the contributions of the better-known publishers, printers, booksellers in Bulgarian Revival. Made an overview of the book and publishing work after the Liberation and in particular of the early twentieth century until 1944 as Professor. L. Georgiev focuses on prominent Bulgarian Publishers - Dragan Manchov, Elijah R. Bluskov, Hristo Danov. Is quoted correspondence between the publisher Elijah Bluskov with writer Vasil Droumev (Bulgarian bishop of Veliko Tarnovo *Metropolitan Kliment Branitski*) and authoritative Bulgarian scientist prof. Ivan Shishmanov. Examined the activity of printing-publishing centers of publishing and printing activities like Veliko Tarnovo, Svishtov, Rousse, Plovdiv, the Kyustendil, Sevlievo, Varna, Burgas, etc. *In the first part* of the monograph provides space for emblematic of Bulgarian manuscript and its projections in Bulgarian books published up to 1878 are given examples with illustrations of Bulgarian media. Also in the first part of the book, in the chapter “Printed communication from the early twentieth century to nationalization” are considered mergers and joint activities longtime publishers publishing family between 1918–1944, the pointed out the contribution of book publishing “Hemus” but also monitored the successful operation of Publishing in Sofia: “Stoyan Atanasov”, “Todor Filipov Chipev”, “Kazanlak valley”, “Hristo G. Danov”, “Mircho G. Smrikarov”, “Ancient Bulgaria”, “Alexander Paskalev” “Zheko Marinov” “Ivan Kuyumdjiev”, “Dobromir Chilingirov” and others. Carry out screening and a significant shareholder and corporate publishing companies in that period.

The **second part** of the book **“Traveling with Books”** includes three texts reflecting trips prof. L. Georgiev around the Balkans and Europe, with the idea to study the book and print communications in three major center of literary culture in Banja Luka, Moscow and St. Petersburg. The reader is given the opportunity to travel with the author in these cities - centers of highly developed printed communications and typography.

The **third part** of the book: **“Literary Lisbon”** is designed as an independent study on the work of Portuguese writers Esa de Queiroz, Jose Saramagu, Mario de Carvalho, Juau Aguiar, Maria Teresa Maya Gonzalesh, Jose Manuel Mendes, Jose George Letriya, Jose Rodrigues dos Santos, Luiz Gonzaga Ferreira and other authors whose works have been translated in Bulgaria. However, in this part of the other writers who are not translated in Bulgaria - Anabela Natario and Fernanda Serrano. Consider the operation of modern Portuguese publishers and printers of Lisbon print media *Diario de Noticias*, and also other print media in Lisbon. Carry out screening of Bulgarian authors wrote about Portugal.

